

Sverre Dan Joensen:

Ongar seismiskar kanningar fyrr enn markið er greitt!

-Loyvið eigur ikki at verða givið til seismiskar kanningar í føroyska partinum av Hetlandsrennuni, áðrenn greiða er fingin á spurninginum um markið sigur Sverre Dan Joensen, sum arbeiðir í oljuvinnuni í Bahrain í seinasta partinum av grein síni um eina framtíðar oljuvinnu í Føroyum.

Loyva vit slíkum kanningum nú kann eitt positivt kanningarárslit koma at geva Bretum fyrimum í eini møguligari rættarsak. Sverre Dan Joensen heldur tó, at kanningar kunnu gerast á landgrunninum.

Langtids-planlægning af Færøernes udnyttelse af undergrunden

XXXIII. Principielle spørgsmål

Det fremgår meget tydeligt af ovenstående, at udnyttelsen af den færøske undergrund ikke kan starte op før følgende principielle spørgsmål er endelig afgjort.

A: Den endelige juridiske fastlæggelse af grænsen mellem England og Færøernes undergrundsområder.

B: Lagtingets endelige beslutning om Færøernes officielle langtids-strategi for udnyttelsen af Færøernes undergrund - herunder

Tidsplan

1. Hurtigst mulig start og implementering!
2. Trin for trin, med økonomisk maksimering og maksimal færøsk involvering

Organisation:

1. Een hovedkoncessions-indehaver, svarende til den danske model
2. En mere aktiv involvering af landsstyret og/eller andre færøske private interesser

Finansieringen:

Koncession, med overskudsdeling efter i forvejen aftalte procenter. Delvis privat finansiering, varierende fra aktivitet til aktivitet

XXXIV. Fastlæggelse af den fælles grænse-

linie for undergrunden

For at der er fuld klarhed over, hvad diskussionen drejer sig om, vedlægger jeg som bilag III en meget grov skitse, der viser den engelske opfattelse af den britisk færøske grænse-stred.

Skitsen viser med uhyggelig tydelighed, hvorledes englænderne ønsker at reducere den færøske undergrund til et lille bælte langs de færøske kyster. Englænderne ønsker grænsen skal gå ca. 25-30 km syd for Suderø.

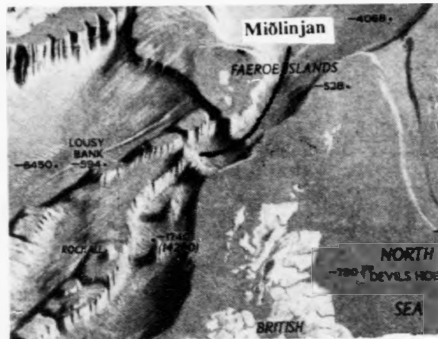
Dette repræsenterer en grænse-flytning på i gennemsnit 100 km, og »mærkværdigvis« drejer det sig netop om den zone, der løber parallelt med den britiske zone, hvor de meget store oliefloder er påvist. Dette medfører, at der uden al tvivl også findes olie i det omstridte område.

Derfor kan de beløb, der står på spil, let blive i størrelsesordenen 50-150 milliarder i salgsværdi, eller ca. 6 til 15 gange Færøernes nuværende statsgæld, så det er et enormt beløb, der står på spil.

Derfor er spørgsmålet om fastholdelse af den nuværende færøske grænselinie det alt afgørende spørgsmål i forbindelse med Færøernes undergrund.

Samtidig giver kortet formodning om meget langvarige og komplicerede forhandlinger, hvor ikke alene Færøerne og England er involveret, men også de overnationale myndigheder, idet området også omfatter visse »No Man Waters«-områder.

I disse forhandlinger vil

det færøsk danske forhandlingsteam få brug for al mulig diplomatisk og international opbakning, og det vil sandsynligvis blive nødvendigt, at få udarbejdet enorme kompendier om emnet af de højest anerkendte eksperter i international undergrunds- og grænserets praksis.

I forbindelse med selve forhandlingerne er det et spørgsmål, om at have den mest drevne forhandler og taktiker i juridiske forhandlinger som leder af forhandlingsdelegationen. Personens aktuelle detail kendskab til emnet er ikke så betydningfuldt, idet det lovmæssige skulle være let tilgængeligt i de af eksperter udarbejdede kompendier.

Det er helt klart, da der er tale om internationale relationer og retsforhold, at den egentlige forhandlingspartner er Danmark - med Færøerne som bisidder og akcepterende partner - idet Danmark, som selvstændig medlem af de forskellige internationale organisationer er den egentlige indehaver af retten til undergrunden.

dybder i midten af Nordatlanten ikke kan udvindes økonomisk.

Yderligere, der vil gå lang tid før oliepriserne stiger, på grund af den nuværende overproduktion af olie, og udsigt til endnu større produktion, når Irak og de tidligere sovjetrusiske republikker kommer op på fuld produktion.

Til gengæld er BP meget stærkt interesseret i at udnytte olien fra hele området så hurtigt som mulig, for at opnå den største rentabilitet og udnyttelsesgrad.

Det koster ikke Færøerne noget, at lade olien ligge, tvært imod. Prisen på olie vil sandsynligvis stige, når størsteparten af de let tilgængelige olieforekomster er opbrugt - eller reduceret så meget, at ejerlandet ikke kan eksportere længere.

Hvis man først tager »forhandlingerne om grænselinien«, er tabet endeligt.

XXXV. Indledende seismiske undersøgelser i Shetlandsrenden

BP presser voldsomt på for at påbegynde seismiske målinger. Men det alt afgørende spørgsmål er imidlertid:

Er det i færingeres interesse, at få fastslået størrelsen og beliggenheden af evt. færøske olieforekomster før grænsen mellem den britiske og den dansk/færøske undergrund er internationalt fastlagt og anerkendt.

Det er et principielt spørgsmål, som landsstyret må tage stilling til her og nu, da alt vedrørende undergrunden afhænger af dette svar.

Det kan ikke udskydes længere.

Alle, der i øjeblikket - på den ene eller anden måde - gratis anvender ressourcer på at fremkomme med »positive forslag til udnyttelsen af den færøske undergrund«, har et moralsk krav

på at landsstyret i løbet af meget kort tid klart besvare spørgsmålene.

1. Ønsker landsstyret olieudforskningen (seismiske undersøgelser i Shetlandsrenden) startet nu eller

2. Ønsker landsstyret en langsigtet, planlagt, udforskning og udnyttelse af undergrunden, der først iværksættes, når de nationale grænser er endeligt aftalt og vedtaget.

Svaret på dette spørgsmål er utroligt vigtigt, idet det kan påvirke hele det færøske samfund meget kraftigt nu og mange generationer frem i tiden.

Skulle jeg besvare spørgsmålet, ville det være et klart »Nej«.

Med reference til afsnit XIX & XXI er mit svar klart »Nej«. Der bør ikke foretages nogen form for seismiske undersøgelser i den færøske del af Shetlandsrenden inden grænseuddragningen er vedtaget, fordi:

1. De er ikke nødvendige for Færøerne, idet vi med 99% sikkerhed allerede ved der er olie i denne del.

2. Gode seismiske målinger kunne »skærpe« englændernes interesse for området.

3. Seismiske undersøgelser kunne lette BP's udnyttelse af oliefeltet, med deraf reduceret interesse i at få løst grænse-spørgsmålet.

4. Til gengæld ville det - hvis den færøske grænse blev vedtaget - være en logisk og sandsynligvis økonomisk god løsning for Færøerne, at benytte sig af BP's allerede etablerede faciliteter for de færøske olieforekomster, beliggende i Shetlandsrenden (uden for den færøske landssokkel), da indvindingsforholdene er så vidt forskellige for de to forekomster.

5. Bahrain hevði en tilsvarende grænsestrid med deres store og normalt gavmilde nabo, Saudi Arabien. Man kunne imidlertid ikke blive enige om grænsedragningen, så man endes derfor om, at droppe spørgsmålet og istedet dele udbyttet fra området. Saudi Arabien skulle forestå undvindingen i.e. sende råolien igennem en 52 tommer pumpeledning til raffinaderiet i Bahrain, hvor det raffineres og eksporteres.

Saudi Arabien betales for produktionen og pumpningen, Bahrain betales for raffineringen og udskibning - alt til markedspriser. Det resterende salgsprovenu deles ligeligt mellem de to parter. God løsning.

6. Vi har et tilsvarende problem med Qatar - det forsøges løst ved den internationale domstol i Haag - men i de 18 år jeg har boet på Bahrain har der været 5-6 militæraktioner med skud og artilleri udveksling, døde og tilfangetagne.

I begge tilfælde skyldes grænse striden tilstedeværelse af olie.

XXXVI. Langtids-planlægning (min. 5 år)

Med hensyn til den færøske Shetlandsrenden, bør der ikke tåle til ovenstående pkt XXXV foretages noget som helst, før grænsedragningen er internationalt anerkendt.

Da en sådan afgørelse kan tage lang tid, og da afgørelsen ikke bør forceres, kan det være praktisk at udføre olie-efterforskningen for "kontinentalsokkel-dele" hurtigere end, og helt uafhængigt af "Shetlandsrenden".

Dette lader sig nemt gøre, da Shetlandsrenden - geografisk og geologisk - er meget forskellig fra den øvrige del af den færøske undergrund, der er beliggende på kontinental soklen.

Sverre Dan Joensen heldur ikki tíðin er tann rætt til dýrar oljuborgingar í Atlantshavi

Bíðið við olju-kanningum til prísurin hækkar

Tíðin í dag er sera vánalig til oljukanningar í torfórum økjum. Og hetta ger seg ikki minst galdandi fyri boringar í Atlantshavinum. Tí eiga boringar eitt nú við Føroyar at bíða til prísurin á ráolju hækkar sigur Sverre Dan Joensen í frágreiðing síni um framhíðar føroyska oljuvinnu.

statoil OLJEDIREKTORATET

PHILLIPS PETROLEUM 66

elf aquitaine

conoco Mobil

BP

Esso

saga

AMOCO

Gulf

UNION 76

XXXVII. Tidsrammen for kontinentalsokkel delen

Det er nødvendigt, at landsstyret nu tager stilling til, om

1. Kontinentalsokkel-dele skal udforskes så hurtigt som mulig, med en koncessionshaver - hvis nogen melder sig - der har det fulde ansvar for udforskning/udvinding i hele kontinentalsokkel delen.

2. Eller skal udviklingen ske mere trinvis, hvor den af landsstyret nedsatte organisation, er involveret i de forskellige beslutningsprocesser - fra planlægning af de seismiske undersøgelser til raffineringen af råolien.

Valget af den ene eller anden form, afhænger meget af hvilke tilbud på udførelsen af de forskellige nødvendige operationer i forbindelse med udnyttelsen af undergrunden, der fremkommer.

XXXVIII. Systematisk og professionel udforskning

Hovedideen må imidlertid være, at det færøske område er så lille, at "udøverne" må forpligtige sig til at udforske udnytte alle muligheder og ikke kun de mest lukrative.

Udforskningen skal foretages i logisk og konsekvent omhyggelig videnskabelig undersøgelse og vurdering af allerede indsamlede seismiske test-resultater, boreprøver og borelocks fra Lopra, da disse oplysninger bør indgå i det fremtidige beslutsningsgrundlag i forbindelse med planlægningen af fremtidige seismiske undersøgelser og nye prøveboringer, jævnfør pkt 31 (Lopra).

Enhver plan for seismisk udforskning, skal inden den effektueres, godkendes af "olieorganisationen", der skal checke, at planen tager tilstrækkelig hensyn til alle muligheder for olieforekomster.

Denne vurdering må foretages af højt kvalificerede "seismiske specialister" - enten som "in-house-know-how" eller gennem en ekstern konsulent-service. Dette check er noget af det vigtigste, idet det er bestem-

mende for den umiddelbare succes for de seismiske undersøgelser og deraf følgende placeringer af prøveboringer.

I forbindelse med planlægningen af det seismiske system og vurdering af de seismiske målinger, bør man virkelig anvende de bedst mulige kapaciteter, - selv om disse skulle være lidt dyrere end gennemsnittet - idet en sådan ekstraudgift intet er i mod udgifterne til en prøveboring, der er resultatløs.

Det er meget vigtigt, at få sammensat den rigtige organisation fra starten. Denne organisation skal være så slagkraftig som mulig, med en klar kompetencefordeling.

Den skal bestå af en meget erfarne all-round projektleder, der kender alle aspekter af olieudforskning og olieudvinding herunder kontrakt forhandlinger - på allerhøjest plan. Desuden skal han være god til og vilig til at træne sin færøske stab.

En sådan person er vanskelig at få ved direkte annoncering - men man henvender sig blot til et af de mange konsulentfirmaer, der findes inden for oliebranchen - især i Houston Texas - firmaet vil så finde den rette mand til jobbet enten ved "head hunting" eller ved "sekundering".

Betaling for denne service svarer normalt til en månedsløn for den ansatte.

Valget af denne projektleder er meget betydningsfuld for hele undergrundsudforskningen.

Denne organisation skal også tage sig af den under pkt XXVII omtalte omsikring og efteruddannelse til job inden for olie industri.

Godde seismiske undersøgelser vil kræve rimelige gode topografiske kort. Hvis de ikke forefindes for de pågældende områder, har jeg forstået, at man har folk på Færøerne der kan fremstille dem. Ellers vil det være en fordel, at indkøbe disse instrumenter med tilsvarende computere og landmåler software, således at disse kort automatisk kan fremstilles på en almindelig cad-plotter.

Når "organisationen" har fået indsamlet tilstrækkeligt positivt materiale til at større oliefirmaer er villige til at overtage olieudforskningen i koncession på 50-50 basis, bør udførelsen og ansvaret overlades til dem. I sådan et tilfælde er det vigtigt, at kontrakten indeholder en bestemmelse om et vist minimum prøveboringer, der skal udføres, samt at kontrakten ophører, hvis firmaet inden for et vist tidsrum ikke har fundet olie, f.eks. 2 år, således at et enkelt uheldigt firma ikke blokerer hele olieudforskningen på Færøerne.

De seismiske undersøgelser vil måske vise, at der er så mange muligheder, at man kan opdele Færøerne i flere koncessioner.

XXXIX. Lave oliepriser, derfor dårlige tider for olieudvinding

På grund af de lave råoliepriser i øieblikket er det realistisk at regne med, at det kun er økonomisk at udføre landbaserede prøveboringer eller prøveboringer på meget lavt vand - i hvert tilfælde det første år. I det boreringer på dybt vand under de fremherskende strømme og bølgehøjder vil kræve meget kraftigt materiel.

Det er meget nødvendigt, at Færøerne selv fremmer interessen for olieudvinding på Færøerne og først sender parcellerne ud til licitation, når man ved, det er nogle der er interesseret i at byde på dem.

Det skulle nødigt gå som på Grønland, hvor man udbød olieudforskningsparceller på Grønlands østkyst, men der kom ingen tilbud selv om man udbød dem to gange.

Hvortfor skulle oliefirmaer investere i områder, hvor olieudvindingen er usikker, vanskelig og dyr, når der er masser af olieområder, der blot venter på, at et kapitalsterkt firma kommer og henter deres let tilgængelige olie op, så den kan blive solgt.

Tidligere er meget dårlige for olieudforskning af de områder der er lidt vanskelige. Og det er tilfældet med de færøske boreriger ude i Atlanterhavet.

Dertil bør disse vente til råolien priserne bliver højere. Jævnfør pkt XXX.

XXXX. Afslutning

Jeg håber med ovenstående rapport, over mine erfaringer - på godt og ondt - at have bidraget til at undgå nogle af de mest elementære fejl.

Hvis nogen ønsker yderligere oplysninger eller forklaringer, er de altid velkomne til at fremsende forespørgslen til mig på min fax (0973)262323, og jeg vil svare pr fax.

Manama, Bahrain, 23.3.1993

Sverre Dan Joensen.

Storno
900 MHz
svare bert 235 gr.

Storno
Handan Å 6 - Tórshavn
Tlf. 14414 - Fax. 18045